

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم پایه، گروه شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد "M.Sc."

گرایش: مهندسی شیمی

عنوان:

محاسبه حداقل فشار امتزاج پذیری گاز دی اکسید کربن در سیالات نفتی با

استفاده از تئوری ونگ

استاد راهنما:

دکتر محمد حسین غضنفری

استاد مشاور:

دکتر علی اصغر روحانی

نگارش:

سعید احمدی

زمستان ۱۳۹۰

ISLAMIC AZAD UNIVERSITY

**Science and Research Branch
Faculty of Science- Department of Chemical Engineering
(M.Sc.) Thesis
On Chemical Engineering**

Subject:

**Minimum miscibility pressure calculated of CO₂
gas the fluid oiler by Wang theory**

**Thesis Advisor:
Mohammad hossein Ghazanfari Ph.D.**

**Consulting Advisor:
Ali asghar Rohani Ph.D.**

**By:
Saeed Ahmadi
Winter 2012
Volume One**

سپاسگذاری

با سپاس فراوان از خداوند متعال و تقدیر و تشکر از اساتید محترم جناب آقای دکتر محمد حسین غضنفری و جناب آقای دکتر علی اصغر روحانی که در پیشبرد این پایان نامه اینجانب را یاری فرمودند.

تقدیم

تقدیم به پدر و مادر عزیزم که در تمامی مراحل زندگی مرا یاری نمودند

فهرست

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: انواع ازدیاد برداشت و پارامترهای موثر بر آن ها
۲	۱-۱- مقدمه
۳	۱-۲- تزریق گاز
۴	۱-۲-۱- تزریق گاز امتزاجی
۸	۱-۲-۲- تزریق گاز غیر امتزاجی
۱۰	۱-۳- تزریق آب
۱۲	۱-۴- تزریق متناوب آب و گاز
۱۳	۱-۵- تزریق پلیمر
۱۴	۱-۶- ازدیاد برداشت میکروبی
۱۵	۱-۷- تزریق مواد قلیایی
۱۵	۱-۸- روش گرمایی
۱۷	فصل دوم: روش های تعیین حداقل فشار امتزاجی
۱۸	۱-۲- تعیین حداقل فشار امتزاجی از روش های آزمایشگاهی و تجربی
۱۸	۱-۲-۱- آزمایش لوله قلمی
۲۰	۱-۲-۲- آزمایش حباب صعود کننده
۲۳	۱-۲-۳- روش به صفر رساندن کشش سطحی
۲۸	۱-۲-۲- استفاده از روابط تجربی
۲۸	۱-۲-۲- مکانیسم رانش تبخیری
۳۲	۱-۲-۲- مکانیسم رانش تبخیری/میعانی گاز
۳۵	۱-۳- روش های محاسباتی
۳۶	۱-۳-۱- نظریه ونگ

۳۶	۲-۳-۲- نظریه گرادیان
۳۷	فصل سوم: مرور کارهای قبلی
۳۸	۱-۳- مرور کارهای انجام شده با نظریه ونگ
۴۵	۲-۳- مرور کارهای انجام شده با نظریه گرادیان
۴۹	فصل چهارم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۵۰	۱-۴- روش محاسبات
۵۴	۲-۴- الگوریتم محاسبات فلاش منفی
۵۸	۳-۴- محاسبات انجام شده با نظریه ونگ
۵۸	۱-۳-۴- سیستم نفت مخزن ۴ جزئی و گاز تزریقی
۶۲	۲-۳-۴- سیستم نفت مخزن ۵ جزئی و گاز تزریقی
۶۶	۳-۳-۴- سیستم نفت مخزن ۹ جزئی و گاز تزریقی
۷۰	۳-۳-۴- سیستم نفت مخزن ۱۱ جزئی و گاز تزریقی
۷۴	نتایج و پیشنهادات

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۳	شکل ۱-۱. زمان بندی مراحل تولید نفت
۴	شکل ۱-۲. در صد بازیابی نفت باقی مانده در مخزن بر حسب عدد مؤثرین
۶	شکل ۱-۳. تزریق امتزاجی دی اکسید کربن به مخزن نفتی
۷	شکل ۱-۴. بیان شماتیک مکانیزم رانش تبخیری گاز
۷	شکل ۱-۵. بیان شماتیک مکانیزم رانش میعانی گاز
۹	شکل ۱-۶. تزریق گاز در کلاهک گازی
۱۱	شکل ۱-۷. تزریق آب به مخزن نفت
۱۲	شکل ۱-۸. تزریق متناوب آب و گاز به مخزن نفت
۱۳	شکل ۱-۹. کاهش فرآیند کانالیزه شدن در تزریق پلیمر
۱۶	شکل ۱-۱۰. تزریق بخار آب به مخزن نفت
۱۹	شکل ۱-۲. دستگاه آزمایش لوله قلمی
۲۰	شکل ۲-۲. تعیین حداقل فشار امتزاجی به وسیله آزمایش لوله قلمی
۲۱	شکل ۲-۳. دستگاه مربوط به آزمایش حباب صعود کننده
۲۱	شکل ۲-۴. تصویر حباب در فشار کمتر از حداقل فشار امتزاج پذیری
۲۲	شکل ۲-۵. تصویر مربوط به فشار بیشتر از حداقل فشار امتزاج پذیری
۲۴	شکل ۲-۶. سلول فشار بالایی مورد استفاده در آزمایش به صفر رساندن کشش سطحی
۲۶	شکل ۲-۷. تصاویر قطره نفت خام ترانوا در فشارها و ترکیبات گوناگون
۲۷	شکل ۲-۸. اثر فشار بر کشش سطحی نفت ترانوا برای سه حلال و دمای ۹۶ درجه سانتیگراد
۲۷	شکل ۲-۹. تصاویر قطره نفت خام ترانوا در فشار ۳۰ مگاپاسکال و ترکیبات گوناگون حلال
۲۸	شکل ۲-۱۰. اثر ترکیب گاز تزریقی بر کشش سطحی نفت ترانوا در دمای 96 درجه سانتیگراد
۲۹	شکل ۲-۱۱. همبستگی بین API نفت و وزن مولکولی C_5^+

- شکل ۲-۱۲. رابطه بین حداقل فشار امتزاجی و دمای مخزن ۲۹
- شکل ۳-۱. طول تاي لاین ها بر حسب فشار ۴۱
- شکل ۳-۲. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای جابجایی نفت ۱۵ جزئی با گاز رقیق شده ۴۳
- شکل ۳-۳. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای جابجایی نفت ۸ جزئی با گاز رقیق شده ۴۴
- شکل ۳-۴. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای جابجایی نفت ۱۵ جزئی با گاز غنی شده ۴۴
- شکل ۳-۵. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای جابجایی نفت ۸ جزئی با گاز غنی شده ۴۵
- شکل ۳-۶. کشش سطحی الکانها بر حسب دما (● نشان دهنده مقدار تجربی) ۴۶
- شکل ۳-۷. کشش سطحی بر حسب دما برای R134a+R227ea و کسر وزنی ۰/۲۷۹۱ برای R134a با دو معادله حالت PR و VTPR (■ نشان دهنده مقدار تجربی) ۴۶
- شکل ۳-۸. کشش سطحی بر حسب دما برای R32+R134a و کسر وزنی ۰/۲۳۷۹ برای R32 با دو معادله حالت PR و VTPR (■ نشان دهنده مقدار تجربی) ۴۷
- شکل ۳-۹. کشش سطحی بر حسب کسر وزنی برای $nC_{10}(1)+CO_2(2)$ در سه دمای متفاوت با معادله حالت VTPR (■ نشان دهنده مقدار تجربی) ۴۷
- شکل ۳-۱۰. کشش سطحی بر حسب فشار در دمای ۳۱۳/۱۵ کلوین ۴۸
- شکل ۴-۱. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۴ جزئی و حلال تزریقی ۱ ۵۹
- شکل ۴-۲. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۴ جزئی و حلال تزریقی ۲ ۶۰
- شکل ۴-۳. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۴ جزئی و حلال تزریقی ۳ ۶۱
- شکل ۴-۴. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۵ جزئی و حلال تزریقی ۱ ۶۳
- شکل ۴-۵. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۵ جزئی و حلال تزریقی ۲ ۶۴
- شکل ۴-۶. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۵ جزئی و حلال تزریقی ۳ ۶۵
- شکل ۴-۷. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۹ جزئی و حلال تزریقی ۱ ۶۷
- شکل ۴-۸. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۹ جزئی و حلال تزریقی ۲ ۶۸
- شکل ۴-۹. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۹ جزئی و حلال تزریقی ۳ ۶۹
- شکل ۴-۱۰. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۱۱ جزئی و حلال تزریقی ۱ ۷۱

شکل ۴-۱۱. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۱۱ جزئی و حلال تزریقی ۲

شکل ۴-۱۲. طول تاي لاین ها بر حسب فشار برای سیستم ۱۱ جزئی و حلال تزریقی ۳

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۲	جدول ۱-۲. درصد مولی اجزاء در نفت مخزن و حلال های مورد استفاده در آزمایش حباب صعود کننده
۲۳	جدول ۲-۲. درصد مولی اجزاء در نفت مخزن و حلال های مورد استفاده در آزمایش به صفر رساندن
۲۵	کشش سطحی
۳۹	جدول ۱-۳. ترکیب نفت های مخزن و گاز های تزریقی
۳۹	جدول ۲-۳. محاسبه حداقل فشار امتزاج پذیری با معادلات حالت مختلف و مقایسه نتایج باداده های تجربی
۴۰	جدول ۳-۳. تزریق گاز های مختلف به مخازن نفتی ترانو و رین بوکگ
۴۰	جدول ۴-۳. محاسبه حداقل فشار امتزاجی با معادلات حالت مختلف و مقایسه نتایج با داده های تجربی برای مخازن نفتی ترنو و رین بوکگ
۴۱	جدول ۵-۳. ترکیب سیستم نفت ۱۳ جزئی و گاز ۱ جزئی
۴۲	جدول ۶-۳. سیستم نفت و گاز ۱۵ جزئی
۴۲	جدول ۷-۳. سیستم نفت و گاز ۸ جزئی با استفاده از اجزای مجازی
۴۸	جدول ۸-۳. خواص بحرانی و ضریب بی مرکزی برای اجزای مجازی
۵۸	جدول ۱-۴. ترکیب سیستم نفت ۴ جزئی و حلال تزریقی ۱ و ۲ و ۳
۶۲	جدول ۲-۴. ترکیب سیستم نفت ۵ جزئی و حلال تزریقی ۱ و ۲ و ۳
۶۶	جدول ۳-۴. ترکیب سیستم نفت ۹ جزئی و حلال تزریقی ۱ و ۲ و ۳
۷۰	جدول ۴-۴. ترکیب سیستم نفت ۱۱ جزئی و حلال تزریقی ۱ و ۲ و ۳

چکیده

یکی از روش های بازیابی نفت تزریق امتزاجی گاز است. حداقل فشار امتزاجی امکان تزریق امتزاجی گاز برای یک مخزن را مشخص می کند. در این پروژه این کمیت با استفاده از نظریه ونگ و معادله حالت Peng- Robinson محاسبه شده است. با استفاده از نظریه ونگ و با استفاده از معادله حالت Peng - Robinson حداقل فشار امتزاجی برای یک سیستم نفت و گاز چهار جزئی و پنج جزئی، یک سیستم نفت و گاز نه جزئی و یک سیستم نفت و گاز یازده جزئی محاسبه شده است. برای سیستم نفت و گاز چهار جزئی، مقدار تجربی حداقل فشار امتزاج پذیري برابر $13/22$ مگا پاسکال و حداقل فشار امتزاجی محاسبه شده $11/7789$ مگا پاسکال (انحراف نسبی $10/96\%$) می باشد. برای سیستم نفت و گاز یازده جزئی، مقدار تجربی حداقل فشار امتزاج پذیري برابر $43/42$ مگا پاسکال است. نظریه ونگ حداقل فشار امتزاج پذیري $40/47$ مگا پاسکال (انحراف نسبی $6/79\%$) برآورد می کند. نتایج به دست آمده نشان می دهند که این روش حداقل فشار امتزاجی را به خوبی برای سیستم های نفت و گاز چهار جزئی و یازده جزئی پیش بینی می کند. از جمله دشواری های نظریه ونگ پیدا کردن حدس اولیه مناسب برای k -value های مربوط به تالی لاین های متقاطع و پس از آن حدس های اولیه مناسب برای حل دستگاه معادلات است. نظریه ونگ حداقل فشار امتزاجی را به خوبی و دقیق محاسبه می کند.

واژه های کلیدی : تزریق گاز امتزاجی، حداقل فشار امتزاجی، نظریه ونگ

فصل اول

انواع ازدیاد برداشت و
پارامتر موثر بر
آن ها

۱-۱- مقدمه

برداشت نفت خام از مخزن شامل سه مرحله است:

برداشت اولیه نفت^۱ که در آن فشار طبیعی مخزن به عنوان نیرو محرکه برای راندن نفت به سطح می باشد. مهم ترین نیروهایی که نفت به کمک آن ها می تواند در مخزن به طور طبیعی جریان پیدا کند عبارتند از:

۱) نیروی حاصل از فشار گاز حل شده در مخزن

۲) نیروی حاصل از فشار گاز جمع شده در کلاهک گازی^۲

۳) فشار هیدرواستاتیک سفره آبی که زیر ستون نفت قرار دارد

۴) نیروی ریزش ثقی

بر اساس اطلاعات و آمارهای موجود پس از مرحله اول تولید نفت به روش طبیعی مقدار زیادی از نفت اولیه در مخزن باقی می ماند. این مقدار نفت از نظر اقتصادی بسیار با ارزش است. یک مخزن (خصوصاً مخزن حاوی نفت سنگین) پس از مدتی دچار افت تولید می شود. برای تثبیت یا افزایش فشار مخزن سیالات مختلفی مانند آب یا گاز غیر محلول به صورت غیر امتزاجی به مخزن تزریق می شوند. این کار بازیابی ثانویه^۳ نام دارد. در این مرحله یک سری عملیات بر روی سیال مخزن بدون تغییر در خواص فیزیکی آن صورت می گیرد. با ادامه تزریق سیال تولید نفت افزایش پیدا می کند و نهایتاً سیال تزریقی از مخزن خارج می شود. این گونه برداشت صرفاً انرژی رانش را تامین می کند. سیال تزریقی نمی تواند همه نفت مخزن را جابجا کند زیرا مقدار قابل ملاحظه ای از نفت در منافذ سنگ های موجود در مخزن به دام می افتد. در صورتی که بازیابی نفت توسط بازیابی ثانویه توجیه اقتصادی نداشته باشد از روش بازیابی ثالثیه^۴ استفاده می شود. این روش شامل تزریق نیترژن، دی اکسید کربن، استفاده از میکرواورگانیزم ها و روش احتراق زیر زمینی است.

روش های مرحله دوم و سوم از دید برداشت نفت^۵ نام دارند. متوسط بازیافت از مرحله اول حدود ۱۹٪ و در مرحله دوم حدود ۳۲٪ مرحله اول است و مرحله سوم حدود ۱۳٪ مرحله اول و دوم است [۱].

۱ - Primary Recovery

۲ - Gas Cap

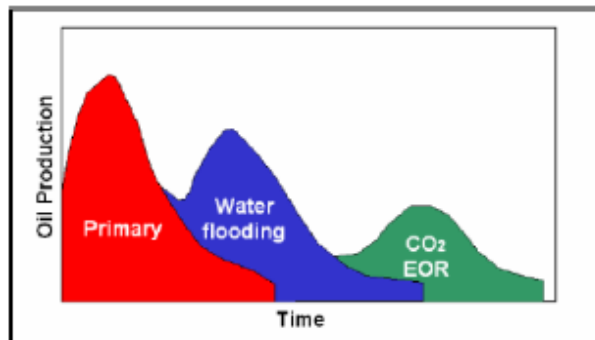
۳ - Secondary Recovery

۴ - Tertiary Recovery

۵ - Enhanced Oil Recovery (EOR)

$$19\% + (100\% - 19\%) * 32\% + (100\% - 45\%) * 13\% = 52\%$$

بنابراین به طور متوسط می توان ۵۲٪ از نفت اولیه مخزن را استحصال کرد.

شکل ۱-۱. زمان بندی مراحل تولید نفت [۲]

برخی از روش های ازدیاد برداشت عبارتند از:

(۱) تزریق گاز

الف) تزریق گاز امتزاجی

ب) تزریق گاز غیر امتزاجی

(۲) تزریق آب

(۳) تزریق متناوب آب و گاز

(۴) تزریق پلیمر

(۵) ازدیاد برداشت میکروبی

(۶) تزریق مواد قلیایی

(۷) روش گرمایی

۲-۱- تزریق گاز

هدف از تزریق گاز در مخازن نفتی تثبیت یا افزایش فشار مخزن، کاهش کشش سطحی^۱ نفت

مخزن، افزایش ضریب انبساط حجمی نفت و کاهش گرانیروی نفت مخزن است.

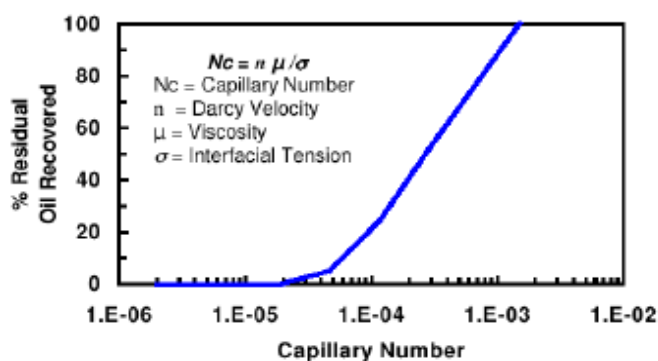
^۱ -surface tensio

۱-۲-۱- تزریق گاز امتزاجی

تزریق امتزاجی گاز عبارتست از اختلاط یکدست دو سیال (در شرایط کاملاً مشخص دما و فشار) به طوری که هیچ سطح جدایش میان دو سیال مشاهده نشود. گرانیوی گاز تزریقی از نفت مخزن کمتر است. این امر باعث می شود تا تحرك گاز تزریقی از نفت مخزن بیشتر باشد بنابراین گاز در چند مرحله با نفت تماس پیدا می کند. این خاصیت یکی از دلایل امتزاج پذیری گاز تزریقی با نفت مخزن است. برای درك بهتر پدیده امتزاج عدد بی بعدی به نام عدد موئین تعریف می شود [۳]

$$\frac{n\mu}{\sigma} \text{ عدد موئین}$$

n : سرعت تزریق گاز
 μ : ویسکوزیته (گرانیوی) نفت مخزن
 σ : کشش سطحی نفت مخزن

شکل ۱-۲. در صد بازیابی نفت باقی مانده در مخزن بر حسب عدد موئین [۳]

زمانی که این عدد به بینهایت میل کند امتزاج اتفاق می افتد. این اتفاق به دو صورت می تواند رخ دهد:

- ۱) کشش سطحی نفت مخزن به کمترین مقدار ممکن برسد یا به سمت صفر میل کند.
- ۲) سرعت تزریق گاز یا ویسکوزیته نفت مخزن به بینهایت میل کند. در صورتی که کشش سطحی نفت مخزن به کمترین مقدار ممکن و یا به سمت صفر میل کند سطح جدا کننده میان دو فاز از میان می رود و جابجایی به صورت تک فازی و امتزاجی رخ می دهد. این پدیده اصلی ترین موضوع جابجایی امتزاجی است.

سرعت تزریق گاز و ویسکوزیته نفت مخزن را نمی توان به مقدار زیاد افزایش داد زیرا ممکن است به تجهیزات مکانیکی آسیب جدی برسد اما کشش سطحی می تواند سه یا چهار مرتبه کاهش پیدا کند و به سمت صفر میل کند بنابراین زمانی پدیده امتزاج اتفاق می افتد که کشش سطحی نفت مخزن به صفر میل کند. کشش سطحی نفت مخزن خود تحت تاثیر متغیرهای ترمودینامیکی زیر قرار دارد [۲]:

۱- دمای مخزن

۲- فشار تزریق

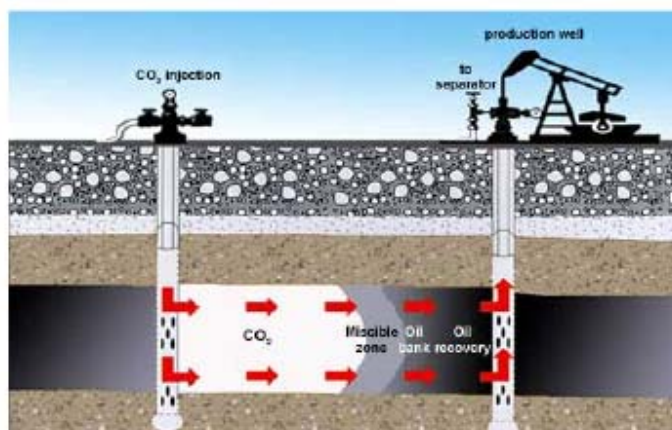
۳- ترکیب نفت مخزن

۴- ترکیب گاز تزریقی

این چهار پارامتر کنترل کننده امتزاج پذیری و رفتار فازی^۱ کل سیستم است. مسئله مهم شناخت ارتباط میان فرآیند امتزاج با متغیرهای مذکور است. دما و ترکیب سیال مخزن به راحتی قابل کنترل نیستند در نتیجه پارامترهای کنترل کننده فشار و ترکیب گاز تزریقی هستند و با توجه به شرایط مخزن و منبع گاز تزریقی باید فشار یا ترکیب گاز تزریقی یا هر دو برای دستیابی به امتزاج کنترل شوند. جبهه پیش رونده در تزریق امتزاجی به دو علت تشکیل می شود [۴].

۱- بالا بردن فشار مخزن که باعث حل شدن گاز تزریقی در نفت مخزن می شود.

۲- غنی بودن گاز تزریقی که باعث حل شدن در این ناحیه می شود.

شکل ۱-۳. تزریق امتزاجی دی اکسید کربن به مخزن نفتی [۵]

برخی از سیالات در اولین تماس با یکدیگر امتزاج پیدا می کنند و مخلوط آن ها به صورت تک فازي باقی می ماند. این نوع امتزاج پذیری امتزاج تک تماسی^۱ نام دارد. برخی از سیالات دیگر در تماس با سیال مخزن دو فاز را تشکیل می دهند و انتقال جرم میان اجزای نفت مخزن و سیال تزریقی در یک منطقه میانی از نفت مخزن تا سیال تزریقی است و تمامی این ترکیبات در این منطقه با یکدیگر امتزاج پذیر هستند. این نوع امتزاج با تماس های مکرر نفت مخزن و سیال تزریقی حاصل می شود و امتزاج چند تماسی^۲ نام دارد [۲]. بسته به انتقال اجزا میان نفت مخزن و سیال تزریقی دو مکانیزم برای فرآیند امتزاج قابل تصور است [۲]

۱- رانش تبخیری گاز (رانش گاز سبک)

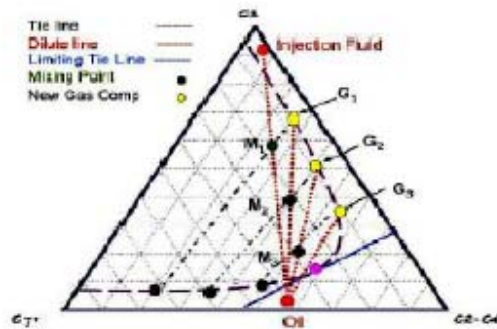
۲- رانش میعانی گاز (گاز غنی شده)

رانش تبخیری زمانی اتفاق می افتد که گاز تزریقی بیشتر شامل متان یا سایر هیدرو کربن ها با جرم ملکولی پایین باشد و به یک نفت خام که دارای درصد بالایی از هیدرو کربن های مایع است تزریق شود. در این فرآیند فرض ما بر این است که ترکیب نفت اولیه ثابت می ماند و گاز تزریقی در اثر تماسهای مکرر با نفت

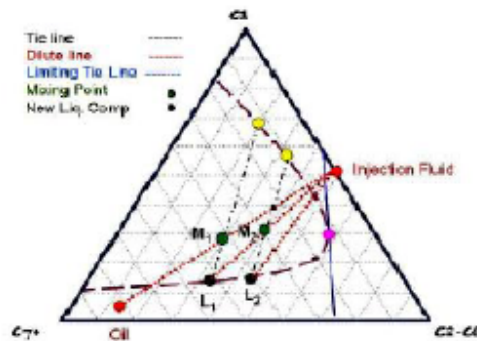
اولیه از ترکیبات هیدروکربنی میانی غنی می شود و ترکیب خود را به سمت نقطه بحرانی پیش می برد. در این حالت گاز از طریق تبخیر ترکیبات میانی نفت خام غنی می شود و با نفت مخزن امتزاج می پذیرد.

۱ - First Contact Miscible (FCM)

۲ - Multi Contact Miscible (MCM)

شکل ۴-۱. بیان شماتیک مکانیزم رانش تبخیری گاز [۲]
 در فرآیند میعانی با گاز غنی شده ترکیب سیال تزریقی شامل مقادیر بیشتری از هیدروکربن های با وزن ملکولی متوسط است. در این مکانیسم فرض ما بر این است که ترکیب سیال تزریق شده ثابت می ماند و ترکیب نفت مخزن در اثر تماس های مکرر با گاز تزریقی و مایع شدن ترکیبات هیدرو کربنی گاز تزریقی از ترکیبات میانی غنی می شود و به سمت نقطه بحرانی پیش می رود. این فرآیند در فشاری پایین تر از فرآیند قبلی انجام می شود.

شکل ۵-۱. بیان شماتیک مکانیزم رانش میعانی گاز [۲]
 دو مشخصه عمده برای تشخیص امکان پذیر بودن تزریق گاز امتزاجی وجود دارد [۶]
 ۱- حداقل فشار امتزاج پذیری^۱

۲- تزریق پذیری

حداقل فشاری که در آن فازهای نفت و گاز حاصل از یک فرآیند تماس منفرد یا چندگانه امتزاج پذیر باشند حداقل فشار امتزاجی نام دارد. در مکانیسم رانش تبخیری حداقل فشار امتزاجی کمترین فشاری است که در آن تالی لاین بحرانی از ترکیب نفت مخزن عبور کند. برای مکانیسم رانش میعانی گاز، حداقل فشار امتزاج حداقل فشاری است که در آن تالی لاین بحرانی از ترکیب گاز تزریقی می گذرد. تزریق پذیری نرخ تزریق گاز را کنترل می کند و تعیین می کند گاز با چه

^۱ - Minimum Miscibility Pressure(MMP)

نرخه به مخزن تزریق شود. از میان این دو مشخصه حداقل فشار امتزاجی پرکاربردتر و مهم تر است. شرط امکان پذیری تزریق امتزاجی گاز به مخزن برای از دیداد برداشت این است که [۶]:

فشار اولیه مخزن > حداقل فشار امتزاج پذیری

معمولا حداقل فشار امتزاجی از روش های عددی یا آزمایشگاهی تعیین می شود. آزمایش لوله قلمی [۲] یکی از روش هایی است که بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد و ابزاری استاندارد برای این منظور بوده اما وقت گیر و پر هزینه می باشد. تعدادی از روابط تجربی و روش های تحلیلی برای محاسبه حداقل فشار امتزاج پذیری وجود دارند.

برای این که تزریق امتزاجی در مخزن به طور موثر و قابل رقابت باشد شرایطی وجود دارد:

۱- حجم کافی گاز با مقدار و هزینه ای که از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه باشد در دسترس قرار گیرد.

۲- فشار مخزن برای امتزاج گاز و نفت مورد نظر کافی باشد.

۳- بازیابی نفت به قدری باشد که از نظر اقتصادی آن مقرون به صرفه باشد.

۱-۲-۲- تزریق گاز غیر امتزاجی

اگر فشار تزریق در یک مخزن به اندازه ای پایین باشد که گاز نتواند ضمن رانش نفت به سمت چاه تولید با آن امتزاج پیدا کند، این فرآیند را تزریق غیر امتزاجی می نامند. علاوه بر فشار گاز، ترکیب گاز نیز عامل موثری در این فرآیند می باشد [۶]. به عبارت دیگر تولید نفت در یک فرآیند تزریق گاز غیر امتزاجی است مگر آن که گاز در فشار بالا تزریق شود و یا این که از هیدروکربن های میانی غنی باشد. در این نوع تزریق یک جریان دو فازی (نفت و گاز با سطح تماس مشخص در حفرات قابل مشاهده است. از جمله مشکلات این روش بالا بودن کشش سطحی و موئینگی است که باعث می شود قطره های نفت در حفره های بسیار کوچک به تله بیافتند، و مقدار بالایی موئینگی مانع حرکت آن ها می شود. این مقدار نفت به تله افتاده در مخزن قابل توجه است. هر چند می توان با افزایش فشار تزریق تا حدودی بر این مشکل غلبه کرد اما در این حالت تزریق گاز امتزاجی توصیه می شود. موفقیت تزریق غیر امتزاجی گاز به راندمان جابجایی نفت توسط گاز تزریقی و در نتیجه تولید نفت بستگی دارد. تزریق غیر امتزاجی به دو روش انجام می شود: